



**URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA**



H.Čemerlića 2, 71000 Sarajevo, Tel: ++ 387 (0) 33 70 35 73, Fax: 70 35 65 - www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

IZVJEŠĆE

**O FINANCIJSKOJ REVIZIJI
MINISTARSTVA VANJSKIH POSLOVA
BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2015. GODINU**

Broj: 01/02/03-07-16-1-639/16

Sarajevo, lipanj 2016. godine

KAZALO

I	MIŠLJENJE REVIZORA	3
II	IZVJEŠĆE O REVIZIJI	5
1.	Uvod	5
2.	Postupanje po ranijim preporukama	5
3.	Sustav unutarnjih kontrola	7
4.	Proračun	10
5.	Planiranje i izvješćivanje o radu	11
6.	Pregled rashoda proračuna	11
6.1	Tekući izdaci	11
6.2.	Kapitalni izdaci	17
6.3.	Višegodišnji kapitalni izdaci.....	17
7.	Bilanca stanja	18
8.	Javne nabave	20
9.	Prihodi	22
10.	Ostalo	23
11.	Korespondencija.....	26
III	PRIVITAK.....	27
	FINANCIJSKA IZVJEŠĆA I IZJAVA O ODGOVORNOSTIMA	27
	Pregled rashoda proračuna za 2015. godinu	
	Bilanca stanja na 31.12.2015. godine	
	Izjava o odgovornostima rukovodstva	

I MIŠLJENJE REVIZORA

Uvod

Izvršili smo reviziju finansijskih izvješća (bilance stanja, pregleda prihoda, primitaka i financiranja, pregleda rashoda proračuna po ekonomskim kategorijama, posebnih podataka o plaćama i broju uposlenih, pregleda dinamike upošljavanja, pregleda stalnih sredstava u obliku stvari i prava, pregleda kapitalnih ulaganja i analizu izvršenja proračuna – tekstualni dio) u **Ministarstvu vanjskih poslova Bosne i Hercegovine** (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) za godinu koja se završava 31. prosinca 2015. godine.

Pored finansijskih izvješća, predmet revizije bila je i usklađenost poslovanja Ministarstva s odgovarajućim zakonima i propisima koji imaju utjecaja na finansijska izvješća za 2015. godinu.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Ministarstva je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća sukladno prihvaćenom okviru finansijskog izvješćivanja, tj. Zakonu o financiranju institucija BiH, Pravilniku o finansijskom izvješćivanju institucija BiH i Pravilniku o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH. Ova odgovornost uključuje i kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvješća koji ne sadrže značajne pogrešne iskaze uslijed prijevare ili greške.

Pored odgovornosti za pripremu i prezentaciju finansijskih izvješća, rukovodstvo Ministarstva je odgovorno za poslovanje sukladno Zakonu o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za tekuću fiskalnu godinu, Zakonu o plaćama i naknadama u institucijama BiH, Zakonu o javnim nabavama i drugim odgovarajućim zakonima i propisima i potvrđuje da je tijekom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje sredstava odobrenih proračunom institucije za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcioniranje sustava finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost izraziti mišljenje o finansijskim izvješćima temeljem revizije. Reviziju smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i primjenjivim Okvirom Međunarodnih standarda vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI). Ovi standardi zahtijevaju da postupamo sukladno etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijska izvješća ne sadrže značajne pogrešne iskaze. Revizija uključuje obavljanje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objavama u finansijskim izvješćima. Izbor postupka je utemeljen na prosudbi revizora, uključujući procjenu rizika značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvješćima uslijed prijevare ili greške. Prilikom procjene rizika revizor razmatra unutarnje kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u danim okolnostima, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti unutarnjih kontrola. Revizija također ocjenjuje finansijsko upravljanje, funkciju unutarnje revizije i sustav unutarnjih kontrola.

Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvješćima, naša odgovornost je izražavanje mišljenja o tome jesu li finansijske transakcije i informacije, po svim bitnim pitanjima, usuglašene s odgovarajućim zakonima i drugim propisima. Ova odgovornost uključuje obavljanje procedura kako bi dobili revizijske dokaze o tome koriste li se sredstva za odgovarajuće namjene koje su određene zakonom i propisom. Ove procedure uključuju procjenu rizika od značajnih neslaganja sa zakonima i drugim propisima.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da osiguravaju temelj za naše mišljenje.

Temelj za mišljenje sa rezervom

1. Popisom sredstava i obveza nisu usklađena stvarna stanja sa stanjima u glavnoj knjizi, tako da nismo u mogućnosti potvrditi točnost finansijskih izvješća u dijelu potraživanja, obveza i stalnih sredstava Ministarstva (točka 7. Izvješća).

Mišljenje sa rezervom

Prema našem mišljenju:

- Finansijska izvješća Ministarstva prikazuju fer i istinito, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obveza, prihoda i rashoda na 31.12.2015. godine i izvršenje proračuna za godinu koja se završila na navedeni datum sukladno prihvaćenom okviru finansijskog izvješćivanja, osim za moguće efekte navedene u Temelju za mišljenje sa rezervom.
- Aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvješćima Ministarstva u tijeku 2015. godine bile su u svim značajnim aspektima usklađene sa odgovarajućim zakonima i drugim propisima, osim za moguće efekte koji su navedeni u Temelju za mišljenje sa rezervom.

Skretanje pozornosti

Ne izražavajući daljnju rezervu na dano mišljenje, skrećemo pozornost na:

- Donošenje Zakona o vanjskim poslovima (točka 3. Izvješća),
- Obavljanje poslova putem ugovora o djelu u kontinuitetu tijekom većeg dijela godine (točka 6.1. Izvješća)
- Sporost u realizaciji višegodišnjih kapitalnih izdataka (točka 6.3. Izvješća) i rješavanju statusa imovine dobivene sukcesijom (točka 10. Izvješća),
- Nedostatke u provođenju javnih nabava za: servisiranje vozila nakon isteka ugovora i nedostatke u planiranju i provođenju adekvatnog postupka nabave hotelskog smještaja i usluga prevođenja prilikom održavanja konferencija i nabave građevinskih radova u DKP (točka 8. Izvješća).

Sarajevo, 23.06.2016. godine

GLAVNI REVIZOR

Dragan Vrankić, v.r.

**ZAMJENIK
GLAVNOG REVIZORA**

Jasmin Pilica, v.r.

**ZAMJENIK
GLAVNOG REVIZORA**

Ranko Krsman, v.r.

II IZVJEŠĆE O REVIZIJI

1. Uvod

Ministarstvo je utemeljeno Zakonom o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine¹. Prema odredbama navedenog Zakona Ministarstvo je nadležno za:

- provođenje utvrđene politike BiH i razvoj međunarodnih odnosa sukladno stavovima i smjernicama Predsjedništva BiH;
- predlaganje stavova o pitanjima od interesa za vanjskopolitičke aktivnosti i međunarodni položaj BiH;
- zastupanje BiH u diplomatskim odnosima prema drugim državama, međunarodnim organizacijama i na međunarodnim konferencijama;
- praćenje stanja i razvoj međunarodnih odnosa BiH sa drugim državama, međunarodnim organizacijama i drugim subjektima međunarodnog prava i međunarodnih odnosa;
- predlaganje Predsjedništvu BiH uspostavljanje ili prekid diplomatskih ili konzularnih odnosa sa drugim državama;
- suradnja sa međunarodnim organizacijama, predlaganje Predsjedništvu BiH učlanjenje odnosno učešće BiH u radu međunarodnih organizacija;
- organiziranje, usmjeravanje i koordinacija rada diplomatsko-konzularnih predstavništava BiH u inozemstvu;
- pripremanje i organiziranje međunarodnih posjeta i susreta;
- pripremanje bilateralnih i multilateralnih sporazuma;
- vršenje poslova u svezi sa boravkom i zaštitom prava i interesa državljana BiH sa stalnim i povremenim boravkom u inozemstvu i domaćih pravnih osoba u inozemstvu;
- praćenje međunarodnih ekonomskih kretanja i odnosa i obavješćavanje nadležnih tijela o tome, kao i praćenje ekonomskih odnosa BiH sa pojedinim zemljama i regijama;
- podsticanje, razvijanje i koordinacija suradnje sa iseljeništvom iz BiH;
- pripremanje dokumentacije, analiza, informacija i drugih materijala za potrebe Predsjedništva BiH, Vijeća ministara i drugih organa nadležnih za provođenje vanjske politike.

Radom Ministarstva rukovodi ministar u suradnji sa zamjenikom ministra. Poslovi iz nadležnosti Ministarstva obavljaju se u okviru osnovnih organizacijskih jedinica u sjedištu u Sarajevu i u okviru 56 diplomatsko-konzularnih predstavništava (DKP) u inozemstvu, a čine ih veleposlanstva, stalne misije pri međunarodnim organizacijama i generalni konzulati.

2. Postupanje po ranijim preporukama

Ured za reviziju institucija BiH izvršio je reviziju Ministarstva za 2014. godinu i izrazio mišljenje sa rezervom, uz skretanje pozornosti. Temelj izražavanja ovakvog mišljenja odnosi se na obavljanje popisa koji nije okončan potpunim usklađivanjem sa knjigovodstvenim stanjem, a kod popisa potraživanja i obveza konstatirana su salda koja treba preispitati u narednom razdoblju. Istaknuta su pitanja donošenja zakona o vanjskim poslovima, sporost u realizaciji višegodišnjih kapitalnih izdataka i rješavanje statusa imovine dobivene sukcesijom, angažiranje putem ugovora o djelu i uporabi faksimila na dokumentima na temelju kojih se stvaraju obveze Ministarstva.

U Izvješću o reviziji za 2014. godinu dane su preporuke kojima se sugerira poduzimanje određenih aktivnosti na unapređenju poslovanja i otklanjanju nedostataka u daljnjem poslovanju.

¹ Službeni glasnik BiH broj: 05/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09

Ministarstvo je dostavilo odgovor o poduzetim aktivnostima i sačinilo Plan aktivnosti na otklanjanju nedostataka po izvješću o reviziji. Uvidom u poduzete aktivnosti te osvrtnom na realizaciju danih preporuka utvrdili smo sljedeće:

- **Realizirane preporuke:**

U poslovnim knjigama osigurano je praćenje donacije na posebnom projektnom kodu i izvješćivanje u godišnjem izvješću Ministarstva. U testiranim postupcima nabavki traženi su dokazi o plaćanju indirektnih i direktnih poreza. Također smo utvrdili da se u dokumentima koji se odnose na procedure javnih nabavki po kojima se stvaraju obveze Ministarstva ne koristi faksimil.

- **Preporuke čija je realizacija u tijeku:**

Donesen je Plan borbe protiv korupcije za naredno srednjoročno razdoblje. Nakon imenovanja novog rukovodstva prekinuta je praksa isplate putnih troškova u zemlji za dane vikenda. Praksa priznavanja troškova putovanja za vozača-pratitelja nastavljena je i u 2015. godini, a nakon imenovanja novog rukovodstva u nešto manjem obujmu. Poduzete su aktivnosti na praćenju troškova mobilnih telefona i smanjenja u pogledu odobravanja prekoračenja na službenom putu, što je rezultiralo i nešto nižim ukupnim troškovima. U tijeku je realizacija preporuke o rashodovanju sredstava i utvrđivanju minimuma dokumentacije koju je potrebno dostaviti u sjedište.

Kod knjiženja reprezentacije osiguran je veći stupanj dokumentiranosti u odnosu na raniji razdoblje, ali još uvijek nije postignuto potpuno dokumentiranje interne reprezentacije. Kod obavljanja popisa stalnih sredstava i potraživanja i obveza konstatirali smo niz aktivnosti koja, međutim, nisu rezultirala konačnim potvrđivanjem stanja u poslovnim knjigama Ministarstva. Planom javnih nabava utvrđene su potrebe za sjedište i DKP, s tim da su potrebe za DKP utvrđene u ukupnom iznosu odobrenih sredstava, a ne na temelju iskazanih pojedinačnih potreba DKP-a. Sa Ministarstvom financija i trezora BiH izvršeno je sravnjenje prihoda za 2015. godinu, temeljem čega su utvrđena odstupanja koja se odnose na knjiženje provizije i tečajne razlike.

- **Nerealizirane preporuke:**

U tijeku godine nisu upućivane nove inicijative za donošenje zakona o vanjskim poslovima. Konkretniji prijedlozi na donošenju novog pravilnika o sistematizaciji upućeni su u 2016. godini, a proces nije okončan do završetka procesa revizije. To se odrazilo i na realizaciju preporuke za uspostavljanje jedinice interne revizije u skladu sa zakonskim odredbama. Proces upravljanja ljudskim resursima nije značajnije poboljšao, ali je postupak oglašavanja slobodnih radnih mjesta u DKP mreži transparentniji. I ove godine smo konstatirali da zbog kašnjenja sa realizacijom višegodišnjih kapitalnih izdataka nisu smanjeni troškovi zakupa. Kod nabave poklona nije osigurana dodatna potvrda naručitelja poklona. Nisu nastavljene aktivnosti na rješavanju zdravstvene zaštite uposlenih u DKP-ima. Broj ugovora o djelu i iznos realiziran u tijeku godine je povećan u odnosu na prethodnu godinu. Praćenje realizacije ugovora se i dalje vrši vrijednosno, a samo u pojedinim slučajevima se prati količinska realizacija (uglavnom kod opreme). U tijeku godine su okončane aktivnosti na prodaji objekta u Washingtonu, a u 2016. godini intenzivirane aktivnosti na rješavanju imovine u Ankari, ali nisu utvrđeni konkretniji prijedlozi za ostalu uknjiženu imovinu koja je dobivena u procesu sukcesije.

3. Sustav unutarnjih kontrola

Ministarstvo je odgovorno za kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvješća i usklađenost poslovanja sa zakonima i pravilima. Kontrolno okruženje čini temelj sustava unutarnjih kontrola i podrazumijeva rukovođenje i stil upravljanja, organizacijsku strukturu i kompetentnosti i politike ljudskih resursa.

U tijeku godine nije bilo novih aktivnosti niti inicijative u procesu donošenja zakona o vanjskim poslovima. U prethodnim izvješćima smo konstatirali da je Ministarstvo u 2013. godinu sačinilo prijedlog koji je upućen Predsjedništvu BiH na dostavljanje komentara, a na koji je samo jedan ured dostavio komentare.

Financijsko upravljanje i kontrola: Ministarstvo **nije sačinilo** godišnje izvješće o finansijskom upravljanju i kontroli za 2015. godinu u kojem bi, na osnovu upitnika o samoprocjeni, utvrdilo stanje sustava unutarnjih kontrola i pregled mjera na njegovom unapređenju.

Prema usmenim informacijama, na aktivnosti u implementaciji efikasnog i efektivnog sustava Finansijskog upravljanja i kontrole (u daljem tekstu FUK) dobrim dijelom su utjecale personalne promjene u Ministarstvu, zbog čega nije zadužena osoba niti radna grupa za implementaciju sustava FUK-a. Organizacijska jedinica za financije razumije svoju ulogu u implementaciji sustava FUK-a, ali smatraju da ne posjeduju odgovarajuće kapacitete i da su kadrovski limitirani.

Također smo uočili da je Izjava o odgovornosti, koja se dostavlja uz Godišnje izvješće o izvršenju proračuna, dostavljena u standardnoj formi u dijelu koji se odnosi na implementaciju FUK-a, te su ostale odredbe da je izrađeno godišnje izvješće o finansijskom upravljanju i kontroli i da je u propisanim rokovima dostavljen Središnjoj harmonizacijskoj jedinici.

S obzirom na zakonsku obvezu implementacije odgovarajućeg efikasnog i efektivnog sustava FUK-a, te činjenicu da uspostavljanje finansijskog upravljanja i kontrole nije obveza samo organizacijske jedinice za financije, već je to dio upravljačke odgovornosti na svim razinama upravljanja i u svim organizacijskim jedinicama, nužno je osigurati preduvjete za početak implementacije procesa.

Preporučamo Ministarstvu da poduzme aktivnosti na uspostavljanju sustava finansijskog upravljanja i kontrole: imenovanje osobe zadužene za finansijsko upravljanje i kontrolu ili radne grupe za finansijsko upravljanje i kontrolu, utvrđivanje poslovnih procesa i aktivnosti svakog procesa, utvrđivanje rizika za sve poslovne procese u instituciji i kontrolnih aktivnosti u obliku pisanih politika i procedura koje umanjuju rizike u procesima, te ostale aktivnosti predviđene standardima unutarnje kontrole i ostalim dokumentima koji se odnose na uspostavljanje sustava finansijskog upravljanja i kontrole.

Unutarnja revizija: Jedan od elemenata sustava finansijske kontrole je funkcionalno neovisna unutarnja revizija koja u Ministarstvu još uvijek nije uspostavljena u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima. Preduvjet za uspostavljanje unutarnje kontrole u skladu sa propisima koji reguliraju ovu oblast je usvajanje pravilnika o sistematizaciji koji nije usvojen ni do datuma sastavljanja izvješća o obavljenoj reviziji. Prema važećem Pravilniku o organizaciji i sistematizaciji, unutarnja revizija je uspostavljena kao organizacijska jedinica nazvana „Ured za reviziju“ u kojoj su sistematizirana radna mjesta glavnog inspektora, 5 inspektora (za diplomatske aktivnosti, za konzularne poslove, za financije) i tehničkog tajnika. Osim po broju uposlenih, trenutna organizacija unutarnje revizije ne zadovoljava ni zahtjeve u pogledu uvjeta

za obavljanje poslova unutarnje revizije. Važećim pravilnikom je sistematizirano 7 radnih mjesta, a na temelju suglasnosti Središnje harmonizacijske jedinice iz 2012. godine, broj izvršitelja u jedinici unutarnje revizije je 3 (sa rukovoditeljem jedinice). Za obavljanje poslova inspektora nije nužno zvanje internog revizora, a u tijeku godine je, osim glavnog inspektora, još jedan uposleni posjedovao zvanje internog revizora, ali je upućen na rad u DKP. Na 31.12.2015. godine u Uredu za reviziju Ministarstva popunjeno je ukupno 5 radnih mjesta, a osim glavnog inspektora, ostali uposleni ne posjeduju zvanja internog revizora.

Nužno je nastaviti sa aktivnostima na uspostavljanju unutarnje revizije u skladu sa zakonskim odredbama.

Rukovođenje, organizacija i upravljanje ljudskim resursima: Novo rukovodstvo Ministarstva preuzelo je dužnost u travnju 2015. godine, što je utjecalo i na rješavanje problematike donošenja novog pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji. U Izvešću o reviziji za 2015. godinu smo naveli da je u procesu usklađivanja opisa radnih mjesta došlo do različitih stavova između Ministarstva i povjerenstva Ministarstva pravde BiH. Prema trenutno raspoloživim informacijama, Ministarstvo je u 2016. godini uputilo prijedlog odluke o utvrđivanju drugačijeg reguliranja određenih pitanja vezanih za diplomatsko-konzularnu službu. U prijedlogu su, pozivajući se na prihvaćene međunarodne konvencije, data određena rješenja za organizaciju Ministarstva, radna mjesta, postavljenja, unapređenja, interne premještaje. Također je predloženo da se na radna mjesta državnih službenika sa diplomatskim i konzularnim zvanjima ne primjenjuju odredbe Odluke o razvrstavanju radnih mjesta i kriterijima za opis poslova radnih mjesta u institucijama BiH, a da se Odluka o načelima za utvrđivanje unutarnjeg ustrojstva tijela uprave BiH primjeni na način da se uvažavaju specifičnosti unutarnje organizacije Ministarstva, u skladu sa međunarodnim konvencijama i ustavnim ovlaštenjima Predsjedništva BiH.

U rješavanju navedene problematike nužne su aktivnosti i drugih institucija, pa preporučamo Ministarstvu maksimalno angažiranje na konačnom donošenju pravilnika o sistematizaciji.

Planirani broj radnih mjesta prema važećem Pravilniku o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji iznosi 658, od čega su 288 radna mjesta sistematizirana u sjedištu, a 370 radnih mjesta u DKP mreži. Na 31.12. 2015. godine popunjeno je 489 radnih mjesta (235 u sjedištu i 254 u DKP mreži). U prethodnim izvješćima smo konstatirali da su sva radna mjesta po nazivima svrstana u kategoriju diplomatsko-konzularnih, bez obzira da li se obavljaju u sjedištu ili DKP mreži.

Kao i prethodnih, i u ovoj godini je zastupljen veliki broj internih premještaja koji su rezultat odlaska na rad u DKP mrežu i povratka u sjedište, izmjene internog akta o upućivanju uposlenih na rad u DKP, unapređenja te u manjem broju slučajeva zbog internih premještaja uposlenih koji su u tijeku godine primljeni u radni odnos temeljem konkursa koji su objavljeni za jedna radna mjesta, a zatim su uposleni raspoređeni na druga radna mjesta sa većim koeficijentom.

U tijeku godine je izmijenjen interni akt o uvjetima i načinu upućivanja uposlenih na rad u DKP mrežu kojom je uređeno da se uposleni koji u tijeku rada stiče uvjete za odlazak u mirovinu vraća iz DKP-a u sjedište najmanje šest mjeseci prije ispunjenja navedenih uvjeta. Ministarstvo se na navedene izmjene odlučilo zbog ranije izraženih problema oko utvrđivanja visine naknade kod odlaska u mirovinu, te je izmjenom osiguralo da se visina naknade utvrđuje u skladu sa Pravilnikom o plaćama i naknadama uposlenih u DKP mreži. Ova izmjena je na određeni način utjecala i na interne premještaje, jer je po povratku uposlenog potrebno osigurati odgovarajuće radno mjesto do odlaska u mirovinu. Prezentirano nam je da je sličan problem sa osiguranjem radnih mjesta temeljem odsustva iz državne službe zbog imenovanja na dužnosti veleposlanika, generalnog konzula, imenovanih osoba u uredima i slično, te po isteku razdoblja na koji je izvršeno imenovanje treba osigurati odgovarajuće radno mjesto.

Kada je u pitanju upućivanje uposlenih na rad u DKP mrežu, utvrdili smo da je postupak transparentniji u odnosu na prethodne godine, i da se na oglasnoj ploči u sjedištu oglašavaju upražnjena radna mjesta, nakon čega uposleni iskazuju interes za ista, u ovisnosti o uvjetima radnog mjesta.

U 2015. godini smo konstatairali i određene probleme koji se odnose na kontinuitet u obavljanju pojedinih poslova i obavljanje poslova temeljem rješenja o obavljanju poslova u funkciji tzv. vršitelja dužnosti. Tako su poslove rukovođenja Sektorom za opće poslove tijekom godine obavljala tri uposlena (dva temeljem ovlaštenja za obavljanje poslova vršitelja dužnosti), rukovoditelji još dva sektora su u tijeku godine razriješeni dužnosti i postavljeni su na radna mjesta rukovoditelja odsjeka, a do popunjavanja mjesta pomoćnika ministra su obavljali navedene poslove temeljem rješenja za obavljanje poslova vršitelja dužnosti. I na radnom mjestu rukovoditelja odsjeka za materijalno-financijske poslove nije bilo kontinuiteta u personalnom smislu zbog odlaska na rad u DKP mrežu. Navedeno utječe na uspostavljanje kvalitetnog sustava unutarnjih kontrola i kontinuitet u poslovima koji se odnose na realizaciju preporuka iz prethodnih revizorskih izvješća. Kako smo već napomenuli, odrazilo se i na implementaciju aktivnosti u uspostavljanju financijskog upravljanja i kontrole.

Prilikom obavljanja revizije u DKP-ima smo uočili da su u nekim od njih popunjena radna mjesta za obavljanje konzularnih poslova, a temeljem utvrđenog obujma konzularnih radnji ne djeluje da postoji potreba za popunjavanjem sistematiziranih radnih mjesta u utvrđenom broju. Istovremeno imamo saznanja, koja smo potvrdili testiranjem putnih naloga, da se u drugim DKP-ima zbog obujma konzularnih radnji upućuju uposleni na ispomoć.

Smatramo da su nužna unapređenja ovog procesa, donošenjem pravilnika o sistematizaciji i utvrđivanjem optimalnog broja uposlenih u pojedinim organizacionim dijelovima (DKP-ima) i osiguranje kontinuiteta u radu za pojedina radna mjesta u cilju uspostavljanja kvalitetnijeg sustava unutarnjih kontrola.

Primjena pravilnika Vijeća ministara BiH o određenim kategorijama troškova: Tijekom revizije smo utvrdili da su se za pojedine kategorije troškova primjenjivali prijedlozi internih akata, i da su za iste dobivene suglasnosti Vijeća ministara BiH pred kraj godine, ili nisu pribavljene do okončanja procesa revizije. Naime, od 01.01.2015. godine u primjeni su pravilnici Vijeća ministara BiH kojim su za institucije BiH propisani način korištenja telefona, nabave i načina korištenja službenih vozila i korištenje sredstava reprezentacije. Pravilnikom o korištenju telefona propisano je da je Ministarstvo izuzeto od primjene, te da će korištenje službenih fiksnih i mobilnih telefona i troškove korištenja urediti internim aktom, uz prethodno pribavljenu suglasnost Vijeća ministara BiH. Prijedlog Pravilnika o telefonima je upućen u proceduru pribavljanja suglasnosti i isti je primjenjivan tijekom godine, uz pretpostavku da će se po dobivanju suglasnosti isti primjenjivati od početka godine. Međutim, u pravilniku na koji je Vijeće ministara dalo suglasnost je utvrđeno da se primjenjuje od datuma donošenja, što je ostavilo prostora za različita tumačenja o važećem internom aktu.

Pravilnikom o nabavi i korištenju službenih vozila utvrđeno je da, pored 6 službenih vozila Ministarstvo ima pravo na specijalizirana vozila čije korištenje uređuje internim aktom na koji suglasnost daje Vijeće ministara BiH. Ovaj pravilnik je proceduri usvajanja.

Pravilnikom o korištenju sredstava reprezentacije utvrđen je ukupan iznos sredstava reprezentacije, a internim aktom Ministarstva su utvrđeni iznosi reprezentacije za sjedište i DKP mrežu.

Ostalo: Tijekom revizije smo upoznati sa značajnim brojem instrukcija i naputaka koje se dostavljaju iz sjedišta u DKP te smo uočili da se jedan broj tih instrukcija ne poštuje, odnosno, DKP-i ne postupaju po njima. Karakterističan primjer je popis potraživanja i obveza, za koje je u instrukciji o obavljanju popisa navedeno da se dostave kopije dokumenata na osnovu

kojih su izvršena knjiženja, a da je određeni broj zapisnika dostavljen iz DKP-a bez potrebne dokumentacije.

4. Proračun

Zakonom o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2015. godinu² Ministarstvu su odobrena sredstva u iznosu od **54.944.000 KM**, (sa uključenom donacijom u iznosu od 575.000 KM).

U tijeku godine izvršeno je usklađivanje (povećanje) odobrenih sredstava u iznosu od 5.240.377 KM koje se odnosi na :

- prenesena sredstava namijenjenih za višegodišnja kapitalna ulaganja u iznosu od 4.142.020 KM (za kupovinu objekata 3.296.189 KM i rekonstrukciju i investicijsko održavanje 845.830 KM),
- prenesena sredstva iz 2014. godine od novčanih donacija u iznosu od 7.416 KM,
- povećanja temeljem ostvarenih primitaka od prodaje objekta u Washingtonu u iznosu od 1.010.442 KM,
- više uplaćene donacije u odnosu na planirana sredstva u iznosu 80.498 KM.

Ukupan korigirani proračun Ministarstva, sa svim povećanjima, je iznosio **60.184.377 KM**.

U proceduri planiranja proračuna Ministarstvo je sačinilo proračunski zahtjev u iznosu od 54.229.000 KM koji je veći u odnosu na utvrđenu gornju granicu rashoda. Veći proračunski zahtjev je obrazložen potrebom osiguranja dodatnih sredstava za predsjedavanje BiH Vijećem Europe i hitnom nabavom stikera. Ministarstvo je naknadno uputilo zahtjev za povećanjem proračuna za sredstva potrebna za korekciju obračuna plaća i naknada za diplomatsko-konzularna predstavništva zbog rasta valutnog tečaja. U proceduri odobravanja proračuna odobrena su sredstva u spomenutom iznosu od 54.944.000 KM i ista su veća u odnosu na podneseni proračunski zahtjev. Ovim iznosom obuhvaćena su sredstva namijenjena za isplate plaća i naknada temeljem rasta valutnog tečaja te sredstva u iznosu od 370.000 KM namijenjena za predsjedavanje Vijećem Europe.

Ukupno izvršenje sredstava sa 31.12.2015. godine iznosilo je **52.079.426 KM**, što predstavlja 87 % korigiranog proračuna Ministarstva.

Tekući izdaci realizirani su sa 97%, kapitalni izdaci iz tekućeg proračuna sa 34%, a višegodišnja kapitalna ulaganja sa samo 5% u odnosu na korigirani proračun, tj. ukupna raspoloživa sredstva.

U okviru tekućih izdataka, najniži procent realizacije smo konstatirali na ekonomskoj kategoriji „Nabava materijala“, koja je realizirana sa 77% u odnosu na raspoloživi proračun.

U narativnom dijelu Godišnjeg izvješća o izvršenju proračuna navedeno je da je niži procent realizacije na ovoj poziciji rezultat ušteda Ministarstva te manji obujam realizacije planiranih za predsjedavanje Vijećem Europe. U obrazloženjima za procent realizacije kapitalnih izdataka je navedeno da su na kontu nabave zemljišta planirana sredstva za dovođenje sekundarne infrastrukture na lokaciju budućeg Veleposlanstva Kraljevine Saudijske Arabije, ali da nisu okončani pregovori na promjeni Protokola o razmjeni zemljišnih parcela u Sarajevu i Rijadu, zbog čega su sredstva ostala neutrošena.

² Službeni glasnik BiH, broj 40/15 od 19.05.2015. godine

U okviru višegodišnjih kapitalnih izdataka realiziran je iznos od 264.051 KM, odnosno 5% raspoloživih sredstava namijenjenih za realizaciju višegodišnjih kapitalnih ulaganja i odnosi se na Projekt izgradnje multifunkcionalnog atrija. U okviru projekta namijenjenog za kupovinu objekata u Beogradu i Zagrebu nije bilo realizacije (opširnije u točki 6.3 - Višegodišnja kapitalna ulaganja).

5. Planiranje i izvješćivanje o radu

Programom rada utvrđeni su glavni prioriteti na koje je usmjereno djelovanje Ministarstva u 2015. godini u implementaciju zadataka utvrđenih strateškim ciljevima vanjske politike Bosne i Hercegovine.

U **Izvješću o radu** navedeno je da je Ministarstvo u suradnji sa drugim državnim institucijama nastavilo voditi aktivnu vanjsku politiku u skladu sa interesima i ciljevima definiranim u dokumentu Predsjedništva BiH „Opći pravci i prioriteti za sprovođenje vanjske politike BiH“ kao i u drugim relevantnim odlukama i zaključcima Predsjedništva koji su bili polazna osnova za izradu Programa rada. Težište diplomatskih aktivnosti Ministarstva usmjereni su na dalje intenziviranje aktivnosti na ubrzanju europskog puta BiH, predsjedavanje BiH Komitetom Vijeća Europe, jačanje regionalne suradnje, doprinos Ministarstva jačanju ekonomskih odnosa BiH sa svijetom i ugovorno reguliranje odnosa kao finalni rezultat ostalih diplomatskih aktivnosti.

6. Pregled rashoda proračuna³

6.1 Tekući izdaci

- **Bruto plaće**

Ukupno ostvarene bruto plaće i naknade iz plaća iznose 23.718.766 KM, od čega se na neto plaće i naknade odnosi iznos od 17.342.866 KM, a na poreze i doprinose 6.375.900 KM. Ukupan iznos bruto plaća odnosi se na realizaciju iz proračunskih sredstava, dok je pored spomenutog iznosa iz donatorskih sredstava realiziran iznos od 187.859 KM i to u DKP mreži.

Od ukupnog iznosa neto plaća realiziranih iz proračunskih sredstava, na sjedište se odnosi iznos od 4.176.079 KM, a na DKP mrežu 13.166.786 KM. Porezi i doprinosi iznose 6.375.900 KM i ukupan iznos je iskazan kao trošak u sjedištu, u kome se vrši obračun i uplata za sve uposlene. Obračun poreza i doprinosa uposlenih u DKP-ima vrši se na osnovu plaće utvrđene prema osnovici koja je utvrđena za obračun u sjedištu (475 KM).

Obračun plaće uposlenih definiran je odredbama Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine⁴, Odlukom o koeficijentima za diplomatsko-konzularno osoblje i Pravilnikom o plaćama, dodacima i naknadama osoblja u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine⁵.

Obračun plaće u sjedištu se vrši temeljem koeficijenata utvrđenih za radna mjesta diplomatsko-konzularnog osoblja⁶ i osnovice koju utvrđuje Vijeće ministara BiH za institucije BiH i koja je za 2015. godinu utvrđena u iznosu od 475 KM.

³ Pregled rashoda proračuna za 2015. godinu prikazan je u Tablici I u privitku Izvješća.

⁴ Službeni glasnik BiH, broj: 50/08, 35/09, 75/09, 32/12 i 42/12

⁵ Odluku o koeficijentima i Pravilnik o plaćama, dodacima i naknadama osoblja u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine usvojilo je Vijeće ministara BiH (Službeni glasnik BiH broj: 98/08)

⁶ Odluka o koeficijentima za diplomatsko-konzularno osoblje

Za uposlene u DKP mreži obračun plaće vrši se na osnovu koeficijenata iz Odluke o koeficijentima za diplomatsko-konzularno osoblje i osnovice utvrđene u Odluci o utvrđivanju osnovice za obračun plaće u DKP-ima, pojedinačno za svaku zemlju prijema. Plaća uposlenih u DKP mreži se obračunava u konvertibilnim markama, a isplata vrši u valuti zemlje prijema, te je zbog rasta tečaja valute u pojedinim zemljama i negativnog efekta na plaće uposlenih Ministarstvo dostavilo prijedlog odluke sa novim osnovicama za zemlje u kojima je bio evidentan rast tečaja. Vijeće ministara BiH je u ožujku 2015. godine usvojilo novu odluku o visini osnovice⁷, zbog čega su bruto plaće i naknade u godišnjem izvješću Ministarstva iskazane u većem iznosu u odnosu na prethodnu godinu.

- **Naknade troškova uposlenih**

Naknade troškova uposlenih u 2015. godini ostvarene su u iznosu od 11.063.462 KM, od toga u sjedištu 954.123 KM, a u DKP mreži 10.109.939 KM. U narednoj tablici su prikazane naknade u ukupno realiziranom iznosu i iznosima koji se odnose na sjedište i DKP:

Vrsta naknade	Iznos	Sjedište	DKP
Naknade za prijevoz sa posla i na posao	466.178	201.674	264.504
Naknade za korištenje vlastitog vozila	180		180
Naknade troškova smještaja dužnosnika	7.722.318	35.567	7.686.750
Naknade za odvojen život	20.753	20.753	
Naknade za topli obrok tijekom rada	1.628.333	292.134	1.336.199
Regres za godišnji odmor	129.056	68.713	60.343
Otpremnine zbog odlaska u mirovinu	201.217	201.217	
Jubilarnе nagrade	31.424	11.992	19.433
Pomoć u slučaju smrti ili teže bolesti	39.663	24.798	14.865
Pomoć u slučaju teže bolesti	19.857	12.414	7.443
Naknade za školovanje djece u DKP-ima	147.790		147.790
Ostale naknade (dječji dodatak, aktivnost supružnika.	571.832		571.832
Porez na naknade	13.985	13.985	
Doprinos PIO za naknade	38.787	38.787	
Doprinos za zdravstveno - naknade	25.078	25.078	
Doprinos za neuposlene - naknade	2.103	2.103	
Doprinos za dječju zaštitu	3.095	3.095	
Doprinosi - ostalo naknade	1.814	1.814	
Naknade troškova uposlenih i skupštinskih zastupnika	11.063.462	954.123	10.109.339

Iz tablice se može vidjeti da je veći dio naknada isplaćen u DKP mreži. Isplata naknada je regulirana Pravilnikom o plaćama, dodacima i naknadama osoblja u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine. Najznačajniji izdatak u okviru naknada odnosi se na naknade troškova smještaja. Prema pravilniku, pravo na **troškove smještaja**, ostvaruju šefovi DKP (zakup stambenog i garažnog prostora u visini od 80% njegove plaće), a za ostala radna mjesta utvrđeni su različiti procenti u odnosu na plaću uposlenog, u zavisnosti od radnog mjesta (ministar savjetnik, savjetnik konzul, I-III tajnik, ataše, konzularni radnik, vozač-domar).

U DKP-ima koji su bili predmet revizije nismo utvrdili nedostatke u svezi sa isplatama naknada. U tijeku obavljanja revizije upoznati smo sa slučajevima u kojima se u manjem broju DKP-a isplata pojedinih naknada vršila unaprijed, a instrukcijom iz sjedišta dostavljenoj svim DKP-ima su obaviješteni o neprihvatljivosti takvog načina isplate naknada.

⁷ Odluka o utvrđivanju visine osnovice za obračuna plaća u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH

Naknade za troškove smještaja i odvojeni život u sjedištu je u tijeku godine ostvarivao različit broj uposlenih koji se mijenjao zbog promjene rukovodstva Ministarstva i stupnja popunjenosti ureda ministra i zamjenika ministra. Tijekom godine je ukupno 15 uposlenih ostvarilo pravo na naknadu za smještaj i odvojeni život, za broj mjeseci koji su proveli na radnom mjestu za koje je utvrđeno pravo na ove naknade.

Otpremnine zbog odlaska u mirovinu isplaćene su na način kako je propisano Zakonom o plaćama i naknadama u institucijama BiH (šest prosječnih neto plaća isplaćenih u prethodnih šest mjeseci). Otpremnine su isplaćene za 16 uposlenih.

- **Putni troškovi**

Ukupno ostvareni putni troškovi iznose 1.479.242 KM, od čega troškovi putovanja u zemlji 17.813 KM a troškovi putovanja u inozemstvu 1.461.419 KM.

Od ukupnog iznosa realiziranih izdataka na sjedište se odnosi iznos od 920.903 KM, od čega se na putovanja u zemlji odnosi iznos od 15.575 KM, a na putovanja u inozemstvu 904.518 KM. Izdaci za putne troškove u DKP mreži (sa programom predsjedavanja Vijećem Europe) iznose 559.149 KM, od čega se na putovanja u zemlji 2.237 KM, a na putovanja u inozemstvu 556.912 KM.

Troškovi putovanja u sjedištu: Plaćanje hotelskog smještaja vozaču zamjenice za dane vikenda vršeno je do imenovanja novog rukovodstva, kada je prekinuto sa navedenom praksom. Slična situacija je i sa troškovima koji su isplaćeni vozaču za putovanja koja su uobičajena za pratnju štićenog lica, iako je istovremeno osigurana pratnja iz Direkcije za koordinaciju policijskih tijela. Isplata ovih troškova je vršena do imenovanja novog rukovodstva, a nakon toga u manjem broju slučajeva. ***Prilikom isplate putnih troškova Ministarstvo treba nastaviti sa dosljednom primjenom propisa kojom se reguliraju naknade na službenom putovanju.***

U testiranim putnim nalogima utvrdili smo sljedeće nedostatke:

- Uz nabavljene avio-karte nisu priloženi dokazi da se vrši provjera karata i iz drugih izvora, a uz putne naloge nisu priloženi originalni isječki ili drugi dokaz da je putovanje obavljeno. Nabavka avio-karata vršena je na osnovu važećih okvirnih sporazuma sa dobavljačem kojim je definirano da je dobavljač dužan dostaviti najmanje 3 opcije za traženu destinaciju od najmanje 3 različite avio-kompanije. Također je navedeno da se dobavljač obvezuje da izvrši izdavanje karte ukoliko Ministarstvo samo nađe povoljniju ponudu od ponuđene opcije dobavljača.
- Za službena putovanja za koja se koriste službeni automobili ne navodi se vrijeme prelaska granice kako bi se ispravno obračunale dnevnice u inozemstvu, a neznatna unapređenja smo konstatirali kod par naloga u prosincu 2015. godine.
- Mada se prave mjesečni planovi putovanja uočili smo da postoje slučajevi kada se rezervacija avio-karata vrši par dana prije putovanja, zbog čega se ne može postići povoljnija cijena, ili da je zbog ranije izvršenih rezervacija u biznis klasi (na koju korisnik putovanja ima pravo) cijena višestruko veća u odnosu na ekonomsku klasu.

Preporučamo da se:

- ***dokumentira provjera cijene ukoliko Ministarstvo koristi takvu ugovorenu opciju, te da osigura prilaganje dokaza uz putne naloge o obavljenom putovanju (originalni isječki avio-karata ili drugi relevantan dokaz da je putovanje obavljeno);***
- ***za putovanja u kojima se koriste službena vozila osiguraju podaci o vremenu prelaska granice;***
- ***rezervacija karata vrši pravovremeno, a u slučajevima iznenadnih i žurnih potreba pokušaju iznaći najekonomičnije varijante po pitanju cijene karata.***

- **Izdaci telefonskih i poštanskih usluga**

Izdaci telefonskih i poštanskih usluga ostvareni u 2015. godini iznose 1.025.502 KM, od čega su fiksni telefoni realizirani u iznosu od 484.675 KM, mobilni telefoni u iznosu od 149.515 KM, izdaci za internet u iznosu od 168.932 KM, izdaci za poštanske usluge u iznosu od 79.428 KM i izdaci za brzu poštu u iznosu od 142.953 KM. Od ukupnog iznosa realiziranih izdataka, na sjedište se odnosi iznos od 258.062 KM, a na DKP mrežu 767.440 KM.

Realizirani izdaci u sjedištu (258.062 KM) se odnose na fiksne telefone (89.640 KM), mobilne telefone (36.625 KM), izdaci za internet (31.426 KM), izdaci za poštanske usluge (33.325 KM) i izdaci za brzu poštu (67.047 KM).

U DKP mreži realizirani su izdaci za fiksne telefone (395.035 KM), mobilne telefone (112.890 KM), izdaci za internet (137.506 KM), izdaci za poštanske usluge (46.104 KM) i izdaci za brzu poštu (75.906 KM).

Već smo naveli da je Ministarstvo tijekom godine koristilo Prijedlog odluke kojim su utvrđeni limiti za uposlene koji ostvaruju pravo na korištenje mobilnih telefona. Na dostavljeni Prijedlog odluke Vijeće ministara BiH dalo je suglasnost u studenom 2015. godine, a u Odluci je utvrđeno da stupa na snagu danom donošenja. Nakon stupanja na snagu navedene Odluke izvršene su korekcije-povrat sredstava ili dodatne uplate, u zavisnosti od konkretne situacije za period u kome je faktički na snazi bila i interna odluka Ministarstva iz 2013. godine. U tijeku prethodne revizije konstatirali smo nedostatke u smislu dostavljanja odgovarajućeg dokumenta na osnovu kog se vrši isplata i kod odbijanja izdataka koji se ne mogu dovesti u vezu sa službenim potrebama potrošnje (rate kredita, doplate računa i slično). Nedostaci su otklonjeni do obavljanja završne revizije i izvršene su korekcije ranije isplaćenih iznosa.

Preporučamo Ministarstvu da nastavi sa aktivnostima na unapređenju ovog procesa.

- **Izdaci za uporabu vozila**

Ukupni izdaci za uporabu vozila iznose 991.9685 KM, od čega se na sjedište odnosi 151.051 KM, a DKP mrežu 840.917 KM.

Značajniji izdaci u sjedištu odnose se na izdatke za gorivo (64.551 KM) opravku i održavanje vozila (28.257 KM), unajmljivanje parking prostora (29.069 KM), izdatke za registraciju i osiguranje (18.031 KM) i auto-gume (5.414 KM),

U DKP mreži (749.007 KM) odnose se na izdatke za gorivo (228.340 KM), opravku i održavanje vozila (241.600 KM), troškovi unajmljivanja parking prostora (49.622 KM), izdatke za osiguranje (181.095 KM), auto-gume (26.067 KM), unajmljivanje vozila (79.364 KM) i pranje vozila (28.979 KM)

U knjizi osnovnih sredstava na 31.12.2015. godine evidentirana je 96 vozila od kojih se, prema internoj evidenciji, za potrebe sjedišta koristi 15 vozila, a ostala vozila se koriste u DKP-ima (u kojima se koristi i 9 vozila po ugovoru o lizingu).

Uporaba vozila definirana je internom odlukom Ministarstva koja je donesena nakon stupanja na snagu Pravilnika Vijeća ministara BiH o uvjetima nabave i načinu korištenja službenih vozila u institucijama BiH. Ovim pravilnikom je za potrebe Ministarstva odobreno 6 vozila. Odlukom Ministarstva utvrđeno je da pravo na korištenje službenih vozila 24 sata dnevno imaju ministar, zamjenik ministra i tajnik.

Kako Pravilnikom Vijeća ministara BiH kojim je uređena navedena problematika nije utvrđena mogućnost 24-satnog korištenja, preporučamo Ministarstvu da preispita navedene odredbe internog akta.

Ministarstvo je u prosincu 2015. godine pripremlilo i uputilo u proceduru usvajanja Prijedlog pravilnika o službenim specijaliziranim vozilima Ministarstva i diplomatsko konzularnih predstavništava BiH. Prema raspoloživim informacijama, prijedlog nije razmatran u tijeku 2015. godine. U travnju 2016. godine pripremljen je izmijenjeni prijedlog koji je upućen u proceduru pribavljanja mišljenja nadležnih institucija. U Prijedlogu pravilnika definirane su namjene za koje će se koristiti specijalizirana vozila (teretna vozila, dostavna vozila, vozila za prijevoz diplomatske pošte i arhiva, vozila za doček delegacija i vozila za potrebe diplomatsko-konzularnih predstavništava BiH). Za DKP mrežu je utvrđen broj od 115 vozila, a za sjedište 8 (2 teretna vozila i 6 putničkih vozila) razvrstanih po određenim klasama.

U testiranim nalogima za uporabu vozila i računima koji se odnose na uporabu vozila utvrdili smo sljedeće nedostatke:

- U pojedinim putnim nalogima ne popunjava se stupac ukupno prijeđeni put u kilometrima i stupac potpis vozača, a u elektronskoj evidenciji ovaj podatak iskazuje kao podatak o ukupno prijeđenoj kilometraži. **Mišljenja smo da podatke o prijeđenoj kilometraži treba unositi na dnevnoj osnovi, a ne samo kao podatak o početnoj i završnoj kilometraži.**

Internom revizijom Ministarstva obuhvaćen je proces uporabe službenih vozila u sjedištu, a u izvješću su navedena korisna zapažanja i preporuke. Smatramo da je, u cilju uspostavljanja kvalitetnijeg sustava unutarnjih kontrola ovog procesa, potrebno realizirati preporuke unutarnje revizije.

- Opravka vozila u sjedištu Ministarstva vršena je na osnovu ranije potpisanog dvogodišnjeg okvirnog sporazuma. *Uvidom u testirane fakture utvrdili smo je određena odstupanja cijena rezervnih dijelova u odnosu na ugovorenu, kao i da dobavljač nije odobravao ugovoreni popust od 5% na utvrđeni norma sat cijene usluge i sve rezervne dijelove.*

Potrebno je u potpunosti osigurati praćenje realizacije ugovora i kontrolu faktura u skladu sa ugovorenim uvjetima, a za rezervne dijelovi koji nisu predviđeni ponudom potrebno je provjeriti aktuelnu tržišnu cijenu u situacijama kada su ti iznosi značajniji.

- **Naplata šteta na vozilima** realizirana je plaćanjem osiguravajućeg društva izravno privrednom društvu koje je vršilo opravke. Mada se ne radi o značajnim iznosima, **smatramo da je naplatu sredstava po osnovu naknade štete potrebno vršiti putem Jedinственог računa trezora BiH, a navedenu poslovnu promjenu evidentirati po bruto principu.**

- **Zakup imovine i opreme**

Izdaci za zakup imovine i opreme ostvareni su u iznosu 5.066.930 KM⁸ koji su realizirani za unajmljivanje prostora i zgrada (4.960.397 KM) i zakup opreme (106.533 KM).

U sjedištu su realizirani izdaci za unajmljivanje prostora i zgrada u iznosu od 232.622 KM i odnose se na uredski i skladišni prostor. U tijeku godine nije realiziran program izgradnje multifunkcionalnog atrija kojim bi se djelomično smanjili troškovi zakupa u sjedištu.

⁸ Na sintetičkom kontu u Tablici I iskazan je iznos od 5.224.985 KM. Razlika od 158.055 KM odnosi se na zakup parking prostora (78.691 KM) i unajmljivanje vozila (79.364 KM) koji su obuhvaćeni izdacima u točki „Uporaba vozila“

Izdaci za unajmljivanje prostora i zgrada u DKP mreži su realizirani u iznosu od 4.727.775 KM, a izdaci za zakup opreme iznose 106.533 KM.

Ministarstvo nije realiziralo kupovinu planiranih objekata za smještaj veleposlanstava, niti su osigurani uvjeti za stavljanje u funkciju objekata dobivenih sukcesijom. Izdaci zakupa prostora u DKP mreži veći su u odnosu na prethodnu godinu, a u narativnom dijelu uz Godišnje izvješće nisu navedeni razlozi povećanja.

Preporučamo Ministarstvu da angažiranjem na realizaciji planirane nabave objekata i rješavanjem statusa imovine dobivene sukcesijom osigura smanjenje troškova zakupa.

- **Ugovorene usluge**

Reprezentacija (556.522 KM): Od ukupnog realiziranog iznosa na sjedište se odnosi iznos od 117.390 KM, a iznos od 439.132 KM na DKP i program predsjedavanja Vijećem Europe. Računi za internu reprezentaciju u sjedištu ovjereni su potpisom korisnika reprezentacije, ali nije upisano obrazloženje o povodu nastanka troška. Obrazloženja o povodu nastanka troška nisu upisana ni na računima za reprezentaciju koja je realizirana u zračnoj luci (mada se radi o manjim računima čiji ukupan testirani iznos nije značajan), zbog čega se ne može utvrditi da li su troškovi nastali prilikom dočeka ili ispraćaja zvaničnih izaslanstava ili se odnose na troškove uposlenih Ministarstva prilikom odlaska na službeni put. Također smo utvrdili da se prekoračenja limita knjigovodstveno evidentira na potraživanjima u mjesecu kada je izvršena naplata, a ne u mjesecu u kome su nastala (npr. prekoračenje je utvrđeno za račune iz rujna, i isto se odbija od plaće za listopad, a prilikom isplate plaće u studenom se vrši naplata i evidentiranje na potraživanjima).

Kako se radi o vremenski različitim razdobljima, preporučamo Ministarstvu da izvrši evidentiranje potraživanja za mjesec na koji se odnose, a prilikom naplate izvrši knjiženje naplate potraživanja.

Usluge primarne zdravstvene zaštite (1.453.683 KM): Ukupan iznos realiziran je u sjedištu u iznosu od 50.436 KM, a u DKP mreži u iznosu od 1.403.248 KM. Realizirani iznos u sjedištu odnosi se na plaćanje dodatnog doprinosa za zdravstveno osiguranje uposlenih koji su upućeni na rad u DKP zemlje sa kojima je potpisan bilateralni sporazum o zdravstvenom osiguranju.

Troškovi zdravstvene zaštite u DKP mreži u zemljama sa kojima BiH nema potpisan sporazum realiziraju se putem ugovora o osiguranju uposlenih i članova njihove obitelji, a za pojedine zemlje se vrši priznavanje stvarnih troškova liječenja.

U 2015. godini nisu nastavljene ranije započete aktivnosti na usklađivanju ovakvog vida plaćanja troškova sa odredbama Pravilnika o plaćama, dodacima i naknadama osoblja u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine (kojim je utvrđeno pravo na primarnu zdravstvenu zaštitu).

Smatramo da je potrebno posvetiti dužnu pozornost problematici plaćanja troškova zdravstvene zaštite te kroz rješavanje osigurati poštovanje odredbi pravilnika, ali i jednakog tretmana uposlenih u svim DKP-ima.

Ugovori o djelu (ukupno 75.004 KM: sjedište 65.804 KM, predsjedavanje Vijećem Europe 9.300 KM): U odnosu na prethodnu godinu povećani su izdaci za ove namjene. Mada je u pomoćnoj evidenciji o realizaciji ugovora navedeno da nisu sistematizirani poslovi za koje je vršeno angažiranje putem ugovora o djelu, iz opisa poslova koji su navedeni u ugovoru može se zaključiti da se radi o svakodnevним poslovima trajnog karaktera. Pojedini izvršitelji

angažirani su tijekom godine i putem ugovora o djelu i na osnovu ugovora o radu na određeno vrijeme. Također smo uočili da se u ugovorima o angažiranju putem ugovora o djelu već duži niz godina ponavljaju isti opisi poslova. Iz tih razloga smatramo da, ukoliko postoji potreba za obavljanjem takvih poslova stalnog karaktera, ovo pitanje treba rješavati u skladu sa zakonskim propisima koji tretiraju problematiku upošljavanja.

Ugovori za privremene i povremene poslove: Realizirani iznos od 1.504.962 KM se odnosi na DKP mrežu. Izdaci se odnose na angažiranje lokalnog osoblja za obavljanje poslova tehničkog tajnika i vozača. U odnosu na ranije razdoblje, ugovori sadrže odredbe u pogledu visine naknade za koju je određena isplata u bruto iznosu, s tim da izvršitelj snosi troškove poreza i doprinosa u skladu sa propisima zemlje prijema. Za testirani uzorak ugovora smo konstatirali da se pojedini ugovori ne dostavljaju u sjedište, kako je to naznačeno u ugovoru. Internim aktima Ministarstva nije utvrđen minimum dokumentacije koja se dostavlja u sjedište ili odlaže u dosje angažiranog osoblja, ***te preporučamo da se propiše gdje se arhiviraju podaci o osobama koje su angažirane za obavljanje spomenutih poslova.***

Ostale nespomenute usluge i dadžbine (ukupno 104.102 KM, sjedište 71.713 KM, DKP 32.389 KM): Temeljem testiranog uzorka smo utvrdili da je dio izdataka evidentiran kao trošak sjedišta, ali je knjiženje izvršeno u veleposlanstvima koje su izvršile plaćanje VIP salona prilikom posjete ministra. Izdaci su evidentirani na osnovu suglasnosti sjedišta, a računi se dostavljaju u sjedište obično kao prilog uz zahtjev za refundaciju troškova u kome je navedeno da će se troškovi evidentirati u DKP na organizacioni kod sjedišta. Mišljenja smo da ovakav način evidentiranja nije sukladan načinu koji je propisan Pravilnikom o računovodstvu u institucijama BiH, kojim je propisano da se knjiženje i evidentiranje u poslovnim knjigama temelji na vjerodostojnim, istinitim, urednim, prethodno kontroliranim knjigovodstvenim ispravama i potpisanim od strane ovlaštenih osoba.

Preporučamo da se osigura evidentiranje troškova u skladu sa računovodstvenim načelima.

6.2. Kapitalni izdaci

Kapitalni izdaci realizirani su u iznosu od 534.281 KM, od čega se značajniji odnose na kompjutorsku opremu (199.058 KM), opremu za prijenos podataka i glasa (67.763 KM) i motorna vozila (248.950 KM). Izdaci su evidentirani kao trošak u sjedištu u iznosu od 478.781 KM i u DKP mreži u iznosu od 55.500 KM.

6.3. Višegodišnji kapitalni izdaci

Za realizaciju programa u okviru višegodišnjih kapitalnih izdataka u tijeku godine su na raspolaganju bila sredstva u ukupnom iznosu od 5.252.463 KM i namijenjeni su za realizaciju dva projekta:

- Projekat za kupovinu objekata u Beogradu i Zagrebu, kupovinu opreme i rekonstrukciju u iznosu od 4.306.633 KM. Ranije odobreni projekat za kupovinu objekata u Zagrebu i Beogradu, odobren u iznosu od 3.296.189 KM, uvećan je za iznos od 1.010.444 KM koji je realiziran prodajom objekta u Washingtonu. Izmjenom odluke koju je odobrio Vijeća ministara BiH, sredstva za realizaciju projekta su uvećana za spomenuti iznos te je utvrđena nova struktura projekta: nabava opreme (470.000 KM), kupovina objekata (3.296.189 KM) i rekonstrukcija i investicijsko održavanje (540.444 KM). U 2015. godini nije bilo realizacije iz sredstava projekta.

Vijeće ministara BiH je u listopadu 2015. godine⁹ donijelo Odluku o izmjenama odluke o formiranju povjerenstva za kupovinu objekata za smještaj diplomatsko-konzularnih predstavništava BiH u Beogradu i Zagrebu kojom je formirano povjerenstvo u novom sazivu. Povjerenstvo je počelo sa radom, a do predviđenog roka za podnošenje prijedloga najpovoljnije kupovine (31.12.2015.) nije bila u mogućnosti realizirati poslove predviđene Odlukom. Povjerenstvo je dostavilo informaciju Vijeću ministara BiH u kojoj su navedeni razlozi zbog kojih nije realiziralo predviđene zadatke, predložen je novi rok za podnošenje prijedloga najpovoljnije ponude za kupovinu objekata i dostavljen prijedlog odluke sa novim rokom (31.08.2016. godine).

- Projekat izgradnje prve faze multifunkcionalnog atrija u unutarnjem dvorištu i arhivskog prostora za koji je u 2015. godini na raspolaganju bio iznos od 945.830 KM. U okviru projekta je realiziran iznos od 264.051 KM koji se odnosi na plaćanje rente i radove na klimatizaciji objekta Ministarstva. Prema informaciji Ministarstva, u tijeku godine su realizirane aktivnosti na pribavljanju urbanističke suglasnosti, sačinjavanju izvedbenog projekta i uplaćene naknade (renta, uređenje građevinskog zemljišta), te je na osnovu pribavljenih mišljenja nadležnih institucija 04.12.2015. godine dobiveno odobrenje za radove na uređenju, adaptaciji i natkrivanju atrija. U tijeku obavljanja završne revizije informirani smo da su u tijeku pripreme radnje za objavljivanje javnog poziva za dostavljanje ponuda za izvođenje radova.

7. Bilanca stanja¹⁰

- **Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe**

U poslovnim knjigama i Godišnjem izvješću na ovoj poziciji iskazan je iznos od 12.192.587 KM, koji se sastoji od novčanih sredstava (9.061.934 KM), kratkoročnih potraživanja (426.168 KM), kratkoročnih plasmana (1.5560.543 KM), internih finansijskih odnosa (69.644 KM) i kratkoročnih razgraničenja (1.074.298 KM).

Povjerenstvo za popis novčanih sredstava, potraživanja i obveza je obavilo popis novčanih sredstava u sjedištu Ministarstva i konstatiralo da stanje odgovara stanjima u poslovnim knjigama Ministarstva. Pojedinačna izvješća o stanju novčanih sredstava na računima i u blagajnama DKP-a na osnovu obavljenog popisa su dostavljeni u sjedište.

U izvješću povjerenstva o popisu potraživanja i obveza navedeno je da su stanja popisana na osnovu knjigovodstvene evidencije te je i samo povjerenstvo izrazilo sumnju u iskazana stanja i navelo da treba izvršiti dodatne provjere za pojedina konta. Također je navedeno da i ove godine nije dostavljena dokumentacija iz DKP-a mada je Instrukcijom o obavljanju popisa navedeno da se izvrši njeno dostavljanje uz pojedinačna izvješća. U izvješću o izvršenom popisu konstatirana su stanja potraživanja i obveza koja ne odgovaraju stanjima evidentiranim u glavnoj knjizi Ministarstva. Prema usmenim informacijama, izvješće povjerenstva je sačinjeno na osnovu stanja u glavnoj knjizi na 20.02.2016. godine (prezentiran nam je dokument sa navedenim datumom u kome su iznosi usuglašeni sa popisom), ali su nakon sastavljanja izvješća povjerenstva vršena knjiženja koja su dovela do razlike u popisanim i proknjiženim iznosima.

Ministar je u 2016. godini imenovao povjerenstvo za knjigovodstvenu analizu potraživanja koje bi do 30.09.2016. godine trebalo da sačini izvješće o utemeljenosti knjiženih potraživanja i isti dostavi rukovodstvu na dalje postupanje.

⁹ Odluka broj 161/15 objavljena 16.11.2015. godine (Službeni glasnik BiH broj 87/15)

¹⁰ Bilanca stanja na 31.12.2015. godine prikazana je u Tablici II u prilogu Izvješća.

Pored toga, prezentirana nam je dokumentacija o iznosu potraživanja od radnika koja se kao takva vode već duži niz godina, te smo informirani da Ministarstvo pokušava riješiti način naplate potraživanja. Pokrenute su aktivnosti za dobivanje stava Pravobraniteljstva u pogledu izvjesnosti njihove naplate.

Iz navedenog se može zaključiti da višegodišnja problematika popisa potraživanja i utvrđivanja utemeljenosti iskazanih stanja još uvijek nije okončana i da predstoji još niz aktivnosti na utvrđivanju točnih stanja i njihovom iskazivanju u knjigama i izvješćima Ministarstva. Također napominjemo da su i u proteklom periodu razna povjerenstva obavljala poslove utvrđivanja stvarnog stanja i da su tako okončane aktivnosti dovele do djelomičnog poboljšanja, a problem utvrđivanja stvarnog stanja se opet javlja iz godine u godinu.

- **Stalna sredstva**

Stalna sredstva u iznosu od 53.837.157 KM sastoje se od zemljišta (1.746.361 KM, građevina (52.878.300 KM), opreme (13.277.190 KM), stalnih sredstava u obliku prava (1.828.625 KM), sredstava u pripremi (421.853 KM), ispravke vrijednosti stalnih sredstava (-16.344.110 KM) i dugoročnih plasmana (28.938 KM).

U tijeku 2015. godine izvršeno je povećanje stalnih sredstava u ukupnom iznosu od 1.033.940 KM a odnosi se na nabave iz kapitalnih izdataka (913.885 KM) i evidentiranjem sredstava primljenih kao naturalne donacije (120.055 KM).

Prilikom obavljanja revizije u DKP-ima utvrdili smo da je u vrijednosti objekta dobivenog u procesu sukcesije u Budimpešti prikazano i zemljište. Kako se radi o različitoj klasifikaciji u okviru stalnih sredstava, vijekom trajanja i stopama amortizacije (za zemljište se ne obračunava amortizacija), potrebno je izvršiti preknjiženja sa objekata na konto zemljišta. Vrijednost zemljišta je potrebno isknjižiti sa objekata i evidentirati na pripadajući konto.

Popis stalnih sredstava: Tijekom obavljanja popisa stalnih sredstava povjerenstvo u sjedištu je utvrdilo da je postojao problem kod identificiranja određenih stalnih sredstava koji su bez inventurnih brojeva ili je isti pogrešan, da postoje stalna sredstva koja su pokvarena i ne mogu se popraviti ili servisirati, da postoji namještaj koji je polomljen i izbačen iz uporabe u tijeku godine a nije rashodovan i sl. Prilikom testiranja popisa stalnih sredstava smo primijetili da postoji dosta namještaja i opreme u sjedištu Ministarstva koji se koristi, ali je otpisana u prethodnim godinama. Popisno povjerenstvo stalnih sredstava u sjedištu je radi efikasnije kontrole i popisa u narednim godinama, predložilo nabavu bar kodova i mehanizma za očitavanje bar-kod oznake na osnovnom sredstvu.

Povjerenstvo za usklađivanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim stanjem je na osnovu dostavljenih izvješća iz DKP mreže konstatiralo da su u pojedinim DKP-ima u tijeku 2015. godine uručene donacije koje nisu uknjižene, dok prijavljene donacije bez izražene vrijednosti nije moguće knjigovodstveno evidentirati. Također smo utvrdili da isknjiženje prodate nekretnine nije izvršeno po obavljenoj prodaji nego tek po zapisniku povjerenstva.

Središnje popisno povjerenstvo je dalo prijedlog da se otpišu sva sredstva koja su konstatirana kao manjak u sjedištu i DKP-ima a imaju sadašnju vrijednost 0 KM, a da se za ostala sredstva koja imaju vrijednost utvrde okolnosti kako je došlo do manjka u sjedištu i DKP-ima. Napominjemo da je i prethodne godine konstatiran manjak i da naknadno nisu utvrđene okolnosti vezano za manjak niti pojedinačne odgovornosti. Također, utvrđeno je da su pojedini manjkovi i viškovi nastali kao posljedica prebacivanja sredstava iz sjedišta u DKP (revers) i obrnuto ili iz jednog u drugi DKP bez provođenja odgovarajućih promjena u knjizi stalnih sredstava (nije stvarni višak i manjak već je izvršeno samo preknjižavanje lokacija) i sl.

Mišljenja smo da je Ministarstvo napravilo određene pomake u stvaranju preduvjeta za provođenje popisa, ali da još uvijek postoje elementi koji utječu da popis ne bude okončan kvalitetno i efikasno (stalna sredstva bez inventurnih brojeva, namještaj koji se fizički nalazi u prostorijama Ministarstva ali nije za uporabu, prebacivanje s lokacije bez adekvatnog evidentiranja u knjizi stalnih sredstava) i točnost iskazanih stanja (donacije koje nisu uknjižene, namještaj koji je otpisan a i dalje se koristi). Posebno pitanje je utvrđivanje odgovornosti za utvrđeni manjak stalnih sredstava, što bi trebalo precizno regulirati aktima Ministarstva. Isknjižavanje sredstava predloženih za otpis provest će se u 2016. godini, nakon dostavljanja zapisnika komisija iz DKP-a.

• **Kratkoročne obveze i razgraničenja**

Bilančna pozicija kratkoročnih obveza i razgraničenja iskazana je u iznosu od 3.711.454 KM, a sastoji se od kratkoročnih tekućih obveza (1.597.352 KM), kratkoročnih kredita (177 KM), obveza prema uposlenima (1.247.551 KM), internih finansijskih odnosa (13.784 KM) i kratkoročnih razgraničenja (852.590 KM).

Povjerenstvo za popis obveza je u zapisniku navelo da jedan broj DKP-a nije dostavio tražene knjigovodstvene isprave (kopije platnih lista i faktura) za stanja koja su navedena u izvješćima. Iz tih razloga je data preporuka da se izvrši uvid u dokumentaciju kako bi se potvrdila popisana stanja. Također je navedeno da je u saldu dobavljača iskazano početno stanje iz 2002. godine koje nije raščišćeno u skladu sa preporukama iz popisa prethodne, godine. Povjerenstvo je predložilo da se tijekom godine formira posebno povjerenstvo koja će raditi isključivo na raščišćavanju salda na kontima obveza.

U izvješću Središnjeg popisnog povjerenstva navedeno je brojno stanje **bijelko stikera viza i obrazaca putnih listova u sjedištu i DKP**, bez konstatacije da li je izvršeno fizičko sravnjenje i da li su utvrđeni manjkovi ili viškovi.

Preporučamo nastavak aktivnostima na obavljanju popisa i utvrđivanju utemeljenosti iskazanih bilančnih pozicija u poslovnim knjigama i izvješćima Ministarstva.

8. Javne nabave

Nakon usvajanja proračuna, Ministarstvo je donijelo Plan nabava kojim je objedinjen plan za sjedište i DKP. Procedure su uglavnom pokrenute nakon usvajanja proračuna i donošenja Plana nabava, osim u slučaju nabave klimatizacije i izbora dobavljača za usluge posredovanje u prodaji avio-karata, za koje je odluke donio prethodni ministar u veljači i ožujku 2015. godine. Planom nabava su obuhvaćeni i ovi predmeti nabave.

Na osnovu dostavljenog pregleda o provedenim postupcima nabava i razgovora sa uposlenima konstatirali smo da Ministarstvo ne koristi mogućnost zaključivanja okvirnog sporazuma sa više dobavljača nakon čega bi se zaključivanje ugovora, odnosno konkretna nabava realizirala putem mini tenderisanja. Nakon obavljene prethodne revizije sugerirali smo Ministarstvu da razmotri mogućnost sklapanja okvirnog sporazuma sa više dobavljača, obzirom da su planirane vrijednosti nabava visoke (npr. nabava avio-karata je planirana u iznosu od oko 400.000 KM bez PDV-a).

Kod nabave uredskog materijala, kompjutorske opreme i radova na instalaciji klimatizacije koji su provedeni putem otvorenog postupka smo uočili da je dug vremenski period od donošenja odluke do zaključivanja ugovora, iako nije bilo žalbi koje su mogle utjecati na tok postupka. Tako je u postupku izbora dobavljača **za radove na instalaciji klimatizacije** predviđeno otvaranje ponuda 30.04.2015. godine, kada je i sačinjen zapisnik. Pojašnjenje od dobavljača traženo tek 09.06. 2015. godine, nakon čega je donesena odluka o izboru dobavljača. Ugovor

je zaključen 13.07.2015. godine i utvrđen rok za završetak radova do 90 dana od dana uvođenja u posao. U realizaciji radova je došlo do kašnjenja, a za period kašnjenja su obračunati penali i izvršeno je umanjeње prilikom plaćanja dobavljaču.

Tenderskom dokumentacijom za **nabavu 5 motornih vozila** (ukupna vrijednost nabave je 248.950 sa PDV-om) su definirane karakteristike i utvrđeni minimalni zahtjev u osnovnim tehničkim karakteristikama. U pogledu ispunjavanja uvjeta traženi su određeni dokazi koji su i dostavljeni, ali nisu zahtijevani detaljniji dokazi o ispunjavanju tehničke i profesionalne sposobnosti kao što su spisak izvršenih ugovora koji su u svezi s predmetnom nabavom za period ne duži od tri godine ili od datuma registracije ili izjavu da je ovlašten od strane proizvođača/importera za prodaju ponuđenog predmeta nabave za Bosnu i Hercegovinu.

Mišljenja smo da minimum kvalifikacionih uvjeta koje Ministarstvo odredi za ponuđača kao i dokumenti koji su potrebni za njihovo dokazivanje trebalo bi da budu razmjerni predmetu javne nabave, visini iznosa planirane vrijednosti nabave i vrsti postupka uzimajući u obzir specifičnost vrste robe koja se nabavlja.

U testiranim pregovaračkim postupcima za održavanje informacijskog sustava OWIS i nadogradnje telefonske centrale u zahtjevu za pokretanjem postupka su navedeni podaci koje podnositelj zahtjeva ima o potencijalnim ponuđačima (po jedan za svaki od postupaka). U zahtjevu nije navedeno da se postupak provede putem pregovaračkog postupka bez objave, ali je ta vrsta postupka utvrđena u odluci o pokretanju postupka. Uz zahtjev za pokretanje postupka za nadogradnju telefonske centrale su navedene dodatne informacije o potrebi osiguranja potpune kompatibilnosti sa postojećom telefonskom centralom.

Smatramo da je u postupcima nabava za koja postoje saznanja o samo jednom ponuđaču potrebno osigurati veću transparentnost. Kod nabava roba i usluga kod kojih postoje uvjeti za primjenu pregovaračkog postupka sugeriramo da se takvi razlozi detaljnije obrazlože.

U procesu javnih nabava utvrdili smo sljedeće nedostatke:

- Nakon prestanka važenja ugovora sa starim dobavljačem u tijeku 2015. godine nisu pokrenute procedure javne nabave usluga servisiranja vozila. Realizirani iznos nabave do kraja godine pojedinačno po dobavljačima ne prelazi vrijednost izravnog sporazuma, ali je ukupan iznos realiziranih opravki za sve marke vozila iznad vrijednosti izravnog sporazuma.
- Kod realizacije programa Predsjedavanje Vijećem Europe nisu provedeni postupci nabave usluga hotelskog smještaja za učesnike konferencija u Sarajevu, Mostaru i Banjoj Luci i usluge prevođenja. Prema prezentiranim informacijama i dokumentima koji su nam predloženi, nositelji aktivnosti za pojedine događaje su bila i druga ministarstva, često se do krajnjeg roka za održavanje događaja nije znao točan broj učesnika na konferencijama, prilikom organiziranja događaja se vodilo računa o rangi zvaničnika i sigurnosnim elementima, kao i o drugim zahtjevima koje je hotel trebao zadovoljiti (sala za održavanje događaja, prijem za zvaničnike i slično). U strukturi izdataka nisu planirane usluge prevođenja, a prilikom priprema za konkretan događaj nije bilo dovoljno vremena za provođenje procedure prema Zakonu o javnim nabavama. Za neke od tih usluga prezentirane su nam ponude na osnovu kojih se može zaključiti da se prilikom izbora dobavljača vodilo računa o ukupno raspoloživim sredstvima za realizaciju projekta.
- Građevinski radovi na rekonstrukciji stana u Milanu (39.365 KM): Nakon provedene procedure nabave izabrana je ponuda u iznosu od 11.500 EUR. Naknadno je utvrđeno da ponuđač niti ostali ponuđači nisu ponudili neke materijale kao što su pločice, parket, sanitarije, uz konstataciju da su u Italiji ti materijali uobičajeno obveza naručitelja radi izbora cijene, kvaliteta i dr. Generalni konzulat u Milanu je 30.12.2015.godine obavijestio sjedište da je naknadnom kontrolom dostavljenih ponuda od dobavljača uočeno da je osim prethodno navedenih nedostajućih materijala u listi radova i materijala propušteno da se navede potreba rekonstrukcije kupatila koje je u lošem stanju. U aktu se navodi da kako u kratkom roku nije moguće nabaviti nedostajuće

materijale ugovor sa izvođačem nije svrsishodan, pa je predloženo poništenje postupka nabave i primjena postupak izravnog sklapanja ugovora sa izvođačem koji je u mogućnosti ispuniti dodatne uvjete. Na osnovu prezentiranih dokumenata može se konstatirati da je ugovor u vrijednosti od 39.365 KM zaključen putem izravnog ugovora sa ponuđačem. Od ostalih činjenica vezanih za danu nabavu navodimo da su sredstva za rekonstrukciju stana odobrena u proračunu za 2015.godinu i da je sjedište 02.11.2015.godine obavijestilo GK Milano o potrebi pokretanja postupka nabave, a da je postupak nabave, odnosno odluka o pokretanju postupka donesena 16.12.2015. godine prvo za projektiranje i praćenje (izravni sporazum), a za provođenje postupka izbora ponuđača za izvođenje radova 17.12.2015.godine. Osim toga, možemo zaključiti da je prvobitno ponuđeni iznos za rekonstrukciju iznosio 11.500 EUR, da je procijenjena vrijednost neophodnog materijala, koji nije ponuđen, bio procijenjen na oko 3.000 EUR te da je sa naknadnim dodavanjem rekonstrukcije kupatila ukupna cijena rekonstrukcije stana ugovorena na 20.127 EUR (raspoloživi iznos u proračunu za navedenu namjenu 20.452 EUR).

9. Prihodi

U Godišnjem izvješću prikazani su prihodi od pružanja javnih usluga u iznosu od 10.819.712 KM, isti su usuglašeni sa glavnom knjigom Ministarstva. Ukupan iznos odnosi se na administrativne pristojbe (9.109.101 KM), posebne naknade i pristojbe (20.985 KM), neplanirane uplate-ostali prihodi (342.464 KM), naknade i pristojbe od osobnih i putnih isprava (1.3467.000 KM) i ostale prihode od imovine (162 KM).

Pored prihoda od pružanja javnih usluga, kao prihod su prikazane donacije iz inozemstva (655.499 KM) i prihodi od prodaje stalnih sredstava (4.372 KM). U glavnoj knjizi Ministarstva nisu prikazani prihodi od prodaje objekta u Washingtonu koja je realizirana na osnovu odluka Vijeća ministara BiH i po osnovu koje je ostvaren priliv na Jedinostveni račun trezora. Nismo upoznati sa razlozima zbog kojih Ministarstvo financija i trezora BiH, u čijoj je nadležnosti knjiženje promjena na računima, nije evidentiralo primitke od prodaje stalne imovine na organizacionom kodu Ministarstva.

Ministarstvo je, temeljem preporuka o spravljanju prihoda, zajedno sa Ministarstvom financija i trezora BiH izvršilo spravljanje konta preko koga se vrši knjigovodstveno evidentiranje naplaćenih konzularnih pristojbi. U izvješću koji nam je prezentirano navedeno je da su prilikom spravljanja utvrđena pogrešna knjiženja koja će biti stornirana u 2016. godini, da će dio transferiranih konzularnih pristojbi biti predmet analize knjiženja za 2014. godinu. Također je navedeno da razlika transferiranih sredstava temeljem izvršenih konzularnih radnji i sredstava koja su naplaćena na Jedinostveni račun trezora u iznosu od 61.424 KM predstavlja troškove bankarske provizije i tečajne razlike. Iz prezentiranog se može zaključiti da spomenuti iznos nije iskazan kao trošak, kao i da su prihodi za umanjeni za navedeni iznos.

Preporučamo Ministarstvu da nastavi sa aktivnostima na spravljanju prihoda, osiguravajući kontinuitet u tijeku godine. Također je, u suradnji sa Ministarstvom financija i trezora, potrebno osigurati poštovanje načela točnog i realnog iskazivanja troškova i prihoda, bez umanjivanja prihoda za troškove koji su nastali transferom konzularnih pristojbi.

Sličan princip „prebijanja“ prihoda i troškova smo uočili u dokumentima koji se odnose na prodaju objekta u Washingtonu. Obzirom da primici od prodaje nisu evidentirani u glavnoj knjizi Ministarstva, nemaju utjecaja na točnost iskazanih troškova u izvješćima Ministarstva, ali će imati utjecaja na iskazivanje izdataka i prihoda u izvješću o izvršenju proračuna institucija BiH.

10. Ostalo

- **Poslovanje veleposlanstava i misija**

Procesom revizije obuhvatili smo poslovanje veleposlanstava u Atini, Budimpešti, Varšavi i Vatikanu, misija pri Vijeću Europe u Strazburu i generalnom konzulatu u Milanu.

Zapažanja prilikom obavljanja revizije odnose se na sljedeće:

Praćenje realizacije izdataka: Knjiženje izdataka za revidirana veleposlanstva, misiju i konzulat vrši se u sjedištu na osnovu dokumentacije koja se dostavlja iz DKP-a. Veleposlanstva uglavnom imaju uspostavljen vlastiti sustav praćenja izdataka, ali je čest slučaj da se pojedini troškovi različito klasificiraju u DKP u odnosu na knjiženje u sjedištu. Izvješća iz sjedišta se dostavljaju za kvartal, a kako se radi o dužem vremenskom razdoblju, u DKP-ima nemaju pravovremenu informaciju o eventualnom prekoračenju pojedinih troškova. Također smo uočili da se pojedini troškovi različito evidentiraju (npr. voda je u nekim slučajevima komunalni trošak, a u drugim je reprezentacija), pa je potrebno utvrditi jednoobraznu metodologiju i osigurati češće izvješćivanje DKP-a.

Potraživanja od uposlenih: Problem sa evidentiranjem potraživanja od uposlenih koji u prethodnom razdoblju uopće nisu bili na službi u DKP je prepoznat i u sjedištu. U skladu sa zaduženjima povjerenstva koje je formirano za utvrđivanje osnovanosti knjiženja u svim DKP-ima i po odluci rukovodstva Ministarstva izvršiti odgovarajuća knjiženja.

Ekonomska diplomacija: Nisu učinjeni značajniji pomaci na sustavnom uređivanju ovog područja, (nema strategije, nedostaju platforme ili smjernice, nisu definirane nadležnosti između pojedinih institucija i slično). Osim strateškog pristupa, vrlo često se kao nedostatak navodi nedovoljna informiranost ulagača u formi materijala koji bi sadržavao osnovne podatke o poslovnom okruženju, kao i snabdjevenost reklamnim i promotivnim materijalom.

- **Predsjedavanje Vijećem Europe**

Vijeće ministara BiH je u prosincu 2014. godine donijelo Odluku o pripremnim aktivnostima za predsjedavanje BiH Vijećem Europe u periodu svibanj-studen 2015. godine. Odluka je objavljena 07.04.2015. godine (Službeni glasnik 29/15) i njom su utvrđene pripreme aktivnosti i mjere koje BiH mora poduzeti u cilju pripreme za predsjedavanje, a koje se odnose na utvrđivanje programa konferencija/sastanaka, formiranje interresornog tima za koordinaciju aktivnosti za vrijeme predsjedavanja, i potrebna sredstva za financiranje aktivnosti. Odlukom su odobrena sredstva u iznosu od 370.000 KM koja su osigurana u proračunu Ministarstva, koje je i zaduženo za provedbu odluke. Istovremeno, Ministarstvo je zaduženo za praćenje programskih aktivnosti drugih institucija vezanih za predsjedavanje BiH. Za koordinaciju aktivnosti u okviru Ministarstva u maju je imenovan Tim za koordinaciju sa zadatkom za obavljanje koordinacionih i operativnih poslova pri komunikaciji sa drugim institucijama u BiH i inozemstvu vezanih za realizaciju plana događaja za vrijeme predsjedavanja, kao i plana kulturnih/promotivnih aktivnosti i obavljanje operativnih poslova za realizaciju planiranih događaja.

Ministarstvo je na osnovu plana aktivnosti sačinilo operativni plan i raspored troškova po sintetičkim i analitičkim pozicijama, a za evidentiranje rashoda otvorena je posebna organizaciona jedinica. U realizaciji izdataka je došlo do odstupanja u strukturi i realizaciji planiranih troškova, U informaciji Ministarstva je navedeno da su odstupanja posljedica promjena u kalendaru i strukturi aktivnosti koje je mijenjalo Vijeće Europe.

Ukupna realizirana sredstva iznose 288.819 KM, a značajniji iznosi se odnose na izdatke za administrativni materijal (47.654 KM), prijevozne usluge (28.745 KM) i ugovorene usluge (205.763 KM). U okviru ugovorenih usluga, na reprezentaciju se odnosi iznos od 104.538 KM, na usluge prevođenja iznos od 19.858 KM, na ugostiteljske usluge i usluge smještaja iznos od 59.240 KM i ugovore o djelu iznos od 9.300 KM.

Knjiženje izdataka je vršeno na osnovu računa za izdatke koji su realizirani u sjedištu i dokumentacije koja je dostavljena iz Misije BiH pri Vijeću Europe u Strazburu za troškove koji su nastali pri organizaciji događaja u sjedištu Misije.

Ministarstvo je u travnju 2016. godine Vijeću ministara BiH dostavilo Izvješće o predsjedavanju BiH Komitetom ministara Vijeća Europe sa detaljnim pregledom realiziranih aktivnosti.

- **Objekti dobiveni sukcesijom**

U tijeku 2015. godine realiziran je prodaja objekta u Washingtonu, a sredstva ostvarena prodajom su odlukom Vijeća ministara BiH namjenski dodijeljena Ministarstvu za nabavu opreme i adaptaciju objekata. Prezentirane su nam informacije da još uvijek nisu riješeni problemi sa uknjižbom objekata u Beču i Milanu. Aktivnosti na razgraničenju zemljišta i primopredaji objekta u Ankari su u završnoj fazi, te je ponovo inicirana ideja o zamjeni objekta u Ankari za odgovarajući u Beogradu.

Neophodno je nastaviti sa aktivnostima na utvrđivanju konačnog statusa objekata dobivenih u procesu sukcesije.

Tijekom završne revizije prezentirani su nam dokumenti o aktivnostima na rješavanju sudbine ostalih objekata koji su predmet sukcesije, a koje su provedene do obavljanja završne revizije.

- **IT revizija**

Ministarstvo ima kompleksan i prostorno raspoređen informacijski sustav koji se sastoji od više fizički i logički odvojenih segmenata, sa različitim tipovima komunikacija i baza podataka.

Nastavljena je realizacija aktivnosti započetih u 2014. godini kao i dijela planiranih aktivnosti u 2015. godini. Proračunska sredstva u 2015. godini za potrebe Odsjeka za informatiku i komunikacije za 2015. godinu su odobrena i realizirana. Najznačajnije aktivnosti koje su realizirane tijekom 2015. godine su projekt modernizacije informacijskog sustava završetkom kompjutorske opreme, ponovo je povezan sustav veleposlanstva BiH u Sofiji sa sjedištem Ministarstva i unaprijeđena je telekomunikacijska infrastruktura kojom se uvezuje mreža diplomatsko konzularnih predstavništava (DKP) sa sjedištem Ministarstva. Kroz nadogradnju telefonske centrale i nabavom VoIP telefona je uvezana mreža DKP sa sjedištem, čime je proširen i unaprijeđen informacijski sustav. Kreiran je presjek stanja opreme u sjedištu i DKP, ali nije urađen adekvatan plan završetka. Dokument okvirnog proračuna kreiran na trogodišnjoj osnovi obuhvatio je samo manji broj zastarjelih konfiguracija. Revizijom je utvrđeno da je usvojen plan zaštite informacijskog sustava, koji nije kreiran u skladu sa ISO 27001 standardom. Odsjek za informatiku i telekomunikacije djelomično je popunjen stručnim kadrovima, prvenstveno u dijelu koji se odnosi na pozicije državnih službenika, što između ostalog zahtijeva angažiranje eksternih pružatelja usluga za administraciju i održavanje postojećih segmenata sustava. Sustav za upravljanje dokumentima je redovito održavan bez implementacije dodatnih nadogradnji kroz postojeći ugovor sa fiksnim mjesečnim troškovima održavanja. Postojeći e-mail serveri i servisi, kao i domen kontrolori su ranije migrirani na novu platformu koja je ujedno i virtualizirana i za koju se također vrši redovito eksterno održavanje.

Ministarstvo nema zaključen stalni ugovor o održavanju spomenute platforme nego vrše izravne pozive kada se ukaže potreba za održavanjem.

Web stranice DKP se smještaju i administriraju na serverima raznih provajdera u državama gdje se nalaze, dok se web stranica Ministarstva nalazi na serveru u sjedištu. Prethodno ne pruža jednoobraznost i ne nudi mogućnost jednostavnog pronalaska informacija o DKP. Kako bi se omogućilo bolje upravljanje i povećao aspekt sigurnosti bilo bi dobro uraditi centralizirano pohranjivanje i administriranje web stranica svih DKP.

Kako bi unaprijedili postojeći informacijski sustav dajemo sljedeće preporuke:

- ***Kreirati analizu i plan znavljanja postojećeg hardvera i vršiti pravovremeno znavljanje računarske i serverske opreme. Planom obuhvatiti opremu u sjedištu Ministarstva i mrežu DKP. Zamijeniti opremu koja je stara devet, deset ili više godina.***
- ***Osigurati proračunska sredstva za vitalne dijelove informacijskog sustava, kako bi izbjegli rizike nefukcioniranja istog.***
- ***Nastaviti projekat izgradnje i povezivanja informacijskih sustava diplomatsko-konzularnih predstavništava.***
- ***Kreirati analizu rizika poslovnih procesa u informacijskom sustavu Ministarstva, te na osnovu iste provesti preventivne i korektivne mjere za smanjenje rizika.***
- ***Provesti aktivnosti u cilju smanjenja troškova održavanja informacijskog sustava.***
- ***Koristiti pogodnosti ESA ugovora i analizirati potrebu uvođenja sustava za prijenos multimedijalnih signala baziranog na Microsoft Lync Serveru.***
- ***Razmotriti mogućnost da se implementira centralizirani (e-vlada, sjedište Ministarstva i sl.) hosting web stranica DKP-ova, u cilju uspostave funkcionalnijeg servisa i boljeg upravljanja istim. U skladu sa tim implementirati najekonomičnije funkcionalno kvalitetno rješenje.***

11. Korespondencija

Ministarstvo je u ostavljenom roku dostavilo komentare na Nacrt izvješća o reviziji za 2015. godinu. Uz komentare nisu dostavljeni novi dokazi koji bi utjecali na izmjenu nalaza i mišljenja u konačnom Izvješću o reviziji. U odnosu na Nacrt izvješća je, radi boljeg razumijevanja, izvršena izmjena određenih pojmova pod točkom IT revizija. O navedenom smo obavijestili Ministarstvo u odgovoru na dostavljene komentare na Nacrt izvješća o reviziji koji je dostavljen uz konačno Izvješće o reviziji za 2015. godinu.

Voditelj tima za financijsku reviziju

Snježana Baštinac, viši revizor, v.r.

Rukovoditelj Odjela za financijsku reviziju

Miro Galić, viši revizor, v.r.

Članovi tima za financijsku reviziju

Fatima Mehanović, revizor, v.r.

Ivana Jurčević, revizor, v.r.

Slaviša Vuković, IT revizor, v.r.

Rukovoditelj Odjela za razvoj, metodologiju i kontrolu kvaliteta

Dragoljub Kovinčić, viši revizor, v.r.

III PRIVITAK

FINANCIJSKA IZVJEŠĆA I IZJAVA O ODGOVORNOSTIMA

Pregled rashoda proračuna za 2015. godinu

Naziv institucije: MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA BIH

Tablica I

Opis	Odobreni proračun	Usklađivanja proračuna	Ukupni proračun (2+3)	Izvršenje proračuna	Indeks 5/4
1	2	3	4	5	6
1. Tekući izdaci	52.365.000	0	52.365.000	50.598.788	97
Bruto plaće i naknade	24.535.000		24.535.000	23.718.766	97
Naknade troškova uposlenih	11.170.000		11.170.000	11.063.462	99
Putni troškovi	1.500.000		1.500.000	1.479.242	99
Izdaci telefonskih i pošt.usluga	1.250.000		1.250.000	1.025.502	82
Izdaci za energiju i kom.usluge	1.750.000		1.750.000	1.546.938	88
Nabava materijala	680.000		680.000	521.705	77
Izdaci za usluge prijevoza i goriva	780.000		780.000	657.189	84
Unajmljivanje imovine i opreme	5.230.000		5.230.000	5.224.985	100
Izdaci za tekuće održavanje	660.000		660.000	655.820	99
Izdaci za osiguranje	560.000		560.000	465.491	83
Ugovorene i druge posebne usluge	4.250.000		4.250.000	4.239.687	100
2. Kapitalni izdaci	1.904.000	0	1.904.000	644.178	34
Nabava zemljišta	1.020.000		1.020.000	15.000	1
Nabava građevina	15.000		15.000	0	0
Nabava opreme	549.000		549.000	534.281	97
Nabava ostalih stalnih sredstava			0		
Rekonstrukcija i investiciono održ.	320.000		320.000	94.898	30
3. Tekući grantovi	0	0	0	0	
			0		
			0		
4. Višegodišnja kapitalna ulaganja	100.000	5.152.463	5.252.463	264.051	5
			0		
5. Novčane donacije	575.000	87.914	662.914	572.408	86
			0		
Ukupno (1+2+3+4+5)	54.944.000	5.240.377	60.184.377	52.079.426	87

Napomena: kolona 2 u zbiru treba da odgovara odobrenom proračunu po zakonu tako što:

višegodišnje kapitalne izdatke odobrene u proračunu za tekuću godinu treba prikazati pod red.br.4.u koloni 2.

višegodišnje kapitalne izdatke prenesene iz ranijih godina treba prikazati pod red.brojem 4. u koloni 3.

novčane donacije odobrene u proračunu za tekuću godinu treba prikazati pod rednim brojem 5. u koloni 2.

novčane donacije odobrene van proračuna za tekuću godinu treba prikazati pod rednim brojem 5. u koloni 3.

Rukovodstvo je Pregled rashoda proračuna po ekonomskim kategorijama odobrilo dana _____ 2016. godine.

Ministar:
Igor Crnadak

Bilanca stanja na 31.12.2015. godine

Naziv institucije: MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA BIH

Tablica II

Opis	31.12.2014.	31.12.2015.	Indeks 3/2
1	2	3	4
1. Gotovina, krat.potraživanja, razgraničenja i zalihe	12.365.528	12.192.587	99
Novčana sredstva	9.453.153	9.061.934	96
Kratkoročna potraživanja	462.687	426.168	92
Kratkoročni plasmani	1.513.729	1.560.543	103
Interni finansijski odnosi	99.648	69.644	70
Zalihe			
Kratkoročna razgraničenja	836.311	1.074.298	128
2. Stalna sredstva	55.281.729	53.837.157	97
Stalna sredstva	69.759.516	70.152.329	101
Ispravka vrijednosti	14.506.725	16.344.110	113
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	55.252.791	53.808.219	97
Dugoročni plasmani	28.938	28.938	100
Dugoročna razgraničenja			
UKUPNO AKTIVA (1+2)	67.647.257	66.029.744	98

3. Kratkoročne obveze i razgraničenja	3.001.601	3.711.454	124
Kratkoročne tekuće obveze	1.320.872	1.597.352	121
Kratkoročni krediti i zajmovi	177	177	100
Obveze prema uposlenima	1.165.047	1.247.551	107
Interni finansijski odnosi	12.455	13.784	111
Kratkoročna razgraničenja	503.050	852.590	169
4. Dugoročne obveze i razgraničenja	0	0	
Dugoročni krediti i zajmovi			
Ostale dugoročne obveze			
Dugoročna razgraničenja			
5. Izvori sredstava	55.253.139	53.808.767	97
Izvori sredstava	55.253.139	53.808.767	97
Ostali izvori sredstava			
Neraspoređeni višak prihoda/rashoda			

UKUPNO PASIVA (3+4+5)	58.254.740	57.520.221	99
------------------------------	-------------------	-------------------	-----------

Napomena: Pravilnikom o finansijskom izvješćivanju institucija Bosne i Hercegovine, čl.10. stavak 4., napomenuto je da bilanca stanja proračunskih korisnika **neće biti uravnotežena** (aktiva jednaka pasivi) zbog programski uspostavljenog sustava Glavne knjige, dok će bilanca stanja koji radi Ministarstvo financija i trezora na razini Proračuna institucija Bosne i Hercegovine za tekuću godinu biti uravnotežena.

Rukovodstvo je Bilancu stanja odobrilo dana _____ 2016. godine

Ministar:
Igor Crnadak

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Međunarodni standard vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI 1580) predviđa da revizor treba dobiti odgovarajuću izjavu od rukovodstva institucije kao dokaz da rukovodstvo priznaje svoju odgovornost za objektivno prikazivanje finansijskih izvješća suglasno mjerodavnom okviru finansijskog izvješćivanja, te da je odobrilo finansijska izvješća.

Rukovodstvo **Ministarstva vanjskih poslova Bosne i Hercegovine** (u daljem tekstu: Ministarstvo) dužno je osigurati da finansijska izvješća za 2015. godinu budu izrađena sukladno Zakonu o financiranju institucija BiH („Službeni glasnik BiH broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13), Pravilniku o finansijskom izvješćivanju institucija BiH (Službeni glasnik BiH broj 25/15) i Pravilniku o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH (protokol Ministarstva financija i trezora BiH broj 01-08-02-1-1515-1/15 od 04.02.2015. godine). Rukovodstvo je također obvezno postupati sukladno Zakonu o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2015. godinu (Službeni glasnik BiH broj 40/15) i pratećim nalogima, pojašnjenjima i smjernicama koje donosi Ministarstvo financija i trezora BiH, kao i ostalim zakonima u Bosni i Hercegovini, tako da finansijska izvješća daju fer i istinit prikaz finansijskog stanja Ministarstva.

Pri sastavljanju takvih finansijskih izvješća odgovornosti rukovodstva obuhvaćaju garancije:

- da je osmišljen i da se primjenjuje i održava sustav internih kontrola koji je relevantan za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća;
- da finansijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze;
- da finansijska izvješća sadrže sve relevantne podatke i analize izvršenja proračuna, kao i podatke o sustavu internih kontrola i realizaciji preporuka revizije.
- da se u poslovanju primjenjuju važeći zakonski i drugi relevantni propisi.

Rukovodstvo je također odgovorno za čuvanje imovine i resursa od gubitaka, pa stoga i za poduzimanje odgovarajućih mjera kako bi se spriječile i otkrile pronevjere i ostale nezakonitosti.

Datum, _____

Ministar

Igor Crnadak